

II. Všeobecná daň výdělková a mimoř. daň ze zisků.

U všeobecné daně výdělkové nedošlo meritorně k žádné změně. K jejím sazbám byla pouze přičleněna přírážka nahrazující u podniků spolků podrobených této dani dřívější příspěvek na obranu státu ve výši 40% daně a u všech poplatníků této daně, jichž výtěžek přesahuje 50.000 Kč, přírážka nahrazující dřívější — nyní zcela zrušenou — mimořádnou daň ze zisků.

Tato přírážka činí při výtěžku:

přes 50.000 Kč až do 100.000 Kč	150%
přes 100.000 Kč až do 500.000 Kč	200%
přes 500.000 Kč	230%

vyměřené všeobecné daně výdělkové.

Uvedené dvě přírážky nejsou podkladem pro vybírání jakýchkoliv přírážek a příspěvků.

III. Účinnost.

Shora uvedené změny platí již pro berní rok 1939. Bude tedy z důchodu roku 1938 vyměřena daň důchodová již novými sazbami. Jen pokud jde o poplatníky, jimž se daň důchodová ze služebních požitků sráží podle § 30 zák. o př. d., platí změna sazeb teprve pro berní rok 1940. Zaměstnavatel musí ovšem daň důchodovou jak podle § 30, tak i podle § 36 srážeti v roce 1939 (na berní rok 1940) již novými sazbami.

(Komentované vydání tohoto vl. nař. viz v »Nových zákonech«, r. I., vyd. A., č. 3.)

Josef Bělík:

ZMĚNY V OBORU DANĚ Z OBRATU A DANĚ PŘEPYCHOVÉ.

Dnem 1. ledna 1939 nabyly účinnosti:

1. zákon ze dne 16. prosince 1938, č. 356 Sb. z. a n., kterým se pozměňuje zákon o dani z obratu a dani přepychové a prodlužuje jeho účinnost (na dobu do 31. prosince 1941);

2. zákon ze dne 16. prosince 1938, č. 358 Sb. z. a n., kterým se s některými změnami prodlužuje účinnost zákona o přírážkách k dani z obratu a dani přepychové (rovněž na dobu do 31. prosince 1941);

3. vládní nařízení ze dne 21. prosince 1938, č. 359 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon uvedený pod č. 1.

Veškerá tato opatření jsou obsažena v částce 116 Sb. z. a n., ročník 1938. Tamtéž jest uveřejněna vyhláška ministra financí ze dne 24. prosince 1938, č. 357 Sb. z. a n., o dnešním úplném znění zákona o dani z obratu a dani přepychové; rovněž úplné znění prováděcího nařízení k zákonu o dani z obratu a dani přepychové bude v nejbližších dnech uveřejněno ve Sbírce zákonů a nařízení.

V podrobnostech jeví se změny, které vyplývají z uvedených legislativních opatření, takto (výrazem »dosavadní stav« v dalším rozumí se právní stav platný pro dobu do 31. prosince 1938, najmě pro rok 1938):

I. Úleva pro příležitostná sdružení podnikatelů.

Podle dosavadního stavu (§ 1, odst. 3, první věta zák. ve spojitosti s nálezem n. s. s. Boh. f. č. 7294 fin. a s vynesím min. fin. z 19. září 1936, č. 110.565/36-III/23) bylo nutno v případech, kdy účastník příležitostného sdružení obstarával dodávku (hromadný nákup zboží pro účastníky tohoto

sružení anebo hromadný prodej zboží zmíněných účastníků) nebo výkon vlastním jménem na účet dotyčného sdružení, zdaňovati též dodávky mezi účastníky takového sdružení, a to podílem, který nenáležel společníku, jenž jednal vlastním jménem na účet příležitostného sdružení.

Šlo-li tudíž na př. o příležitostné sdružení tří účastníků, z nichž jeden nakoupil vlastním jménem na účet tohoto sdružení zboží v ceně 9.000 Kč (včetně pravidelné 3% daně z obratu), šlo s hlediska daně z obratu:

a) o skutečnou dodávku mezi účastníkem příležitostného sdružení (vystupujícím vlastním jménem na účet tohoto sdružení) a podnikatelem, od něhož zmíněný účastník zboží nakoupil. Z této dodávky byl povinen zaplatiti 3% daň z obratu dodávající podnikatel, a to částkou 262.— Kč;

b) o zákonem konstruované (fingované) dodávky mezi účastníkem, který jednal vlastním jménem na účet příležitostného sdružení, a zbývajícími dvěma účastníky. Šlo tu o dvě fingované dodávky a u každé z nich tvořila daňový základ (za předpokladu, že každý z účastníků participoval na nákupu jednou třetinou) částka 3.000 Kč ($\frac{1}{3}$ z 9.000 Kč), takže celkový daňový základ činil 6.000 Kč; 3% pravidelnou daň z obratu z tohoto základu ve výši 180.— Kč byl povinen platiti účastník jednající vlastním jménem na účet příležitostného sdružení.

Celkem bylo tudíž ve vylíčeném případě nakoupené zboží zatíženo daní z obratu ve výši 442.— Kč (262.— Kč + 180.— Kč).

Pro dobu od 1. ledna 1939 platí nové ustanovení (§ 1, odst. 3 zák.), podle něhož v případech, kdy účastník příležitostného sdružení obstarává dodávku nebo výkon vlastním jménem na účet takového sdružení, nejde v poměru mezi ním a ostatními účastníky příležitostného sdružení o zdanitelné dodávky nebo výkony.

Touto novou úpravou se však ničeho nemění na povinnosti platiti daň z obratu z dodávek (nebo výkonů), k nimž dochází v poměru mezi účastníkem příležitostného sdružení a jeho přímým kontrahentem; tato povinnost postihuje:

1. jde-li o nákup zboží na účet příležitostného sdružení, podnikatele, od něhož účastník dotyčného sdružení zboží nakoupil;

2. jde-li o prodej zboží na účet příležitostného sdružení, účastníka, jenž zboží prodal vlastním jménem na účet příležitostného sdružení.

Podle nové úpravy odpadá tudíž zdaňování dřívějších zákonem konstruovaných (fingovaných) dodávek nebo výkonů mezi účastníkem, který jedná vlastním jménem na účet příležitostného sdružení a ostatními účastníky tohoto sdružení.

II. Opatření k zamezení úniku paušalované daně.

Podle nově upraveného ustanovení § 4, č. 1 zák. nevztahuje se osvobození dodávek při nucených dražbách na paušalovanou daň z obratu; toto ustanovení umožňuje vybírání paušálu z dodávek při nucených dražbách předmětů, jejichž vlastníkem je ten (zpravidla výrobce), jemuž paušalovací vyhláška ukládá povinnost platiti z dodávek takových předmětů paušál. Je to odůvodněno povahou paušálu, který, jakožto jednorázová daň, má být zásadně vybrán ve všech případech, kdy výrobce paušalovaného zboží toto dále dodává, tudíž i v případě (třebas málo obvyklém), kdy se tak děje dražebním prodejem; jinak by oběh dotyčného zboží nebyl vůbec zatížen daní z obratu.

Jde-li při nucené dražbě o paušalované zboží, jehož vlastníkem je pouhý překupník (obchodník dotyčným zbožím), je dražební prodej nadále prost daně z obratu (pravidelné i paušalované), neboť daň i z takového prodeje je kryta paušálem vybraným od tuzemského výrobce anebo při dovozu onoho zboží z ciziny.

Významnějším opatřením je nové ustanovení v § 9, odst. 6 zák., podle něhož je obecná cena rozhodná také pro vyměření paušalované daně v případech, kdy výrobce dodává předměty za nižší úplatu, než je jejich obecná cena ve velkém takovému podnikateli, který u něho ony předměty výhradně nebo převážně nakupuje a je v nezměněném stavu dále dodává.

Toto nové ustanovení platí pouze

a) pro obor paušalované daně z obratu a daně přepychové. Nemá tudíž místa při dodávkách zboží podléhajícího pravidelné (též snížené) dani z obratu a dani přepychové;

b) v případech, u nichž je dán zákonem vymezený vztah (na jedné straně dodavatel-výrobce, na druhé straně podnikatel, který od něho příslušné zboží nakupuje výhradně nebo převážně a dodává je dále v nezměněném stavu). Co se tu rozumí nezměněným stavem, stanoví nový čl. 15, odst. 3 prov. nař.;

c) v případech, kdy dodávky se dějí za úplatu, která jest podstatně (čl. 15, odst. 1 prov. nař.) nižší, než je obecná cena ve velkém předmětu stejného nebo podobného druhu.

Vylíčeným novým opatřením má býti čeleno částečnému úniku paušálu v případech, kdy výroba a prodej zboží podléhajícího paušalované dani jsou záměrně rozčleněny mezi dva — právně sice samostatné, avšak jinak (zejména účastí výrobcovu na prodejním podniku) sdružené — podniky.

III. Zrušení družstevních úlev.

Za účelem zrovnoprávnění družstev s ostatními podnikateli v oboru daně z obratu:

1. je vypuštěním dosavadního ustanovení § 4, č. 14, písm. e) zák. odstraněn právní podklad úlev na dani z obratu pro dodávky, které provádějí svazy družstev pro přičleněná družstva a tato družstva pro svazy. Úleva (záležející ve snížení sazeb pravidelné daně z obratu na jednu třetinu), která byla pro zmíněné vzájemné dodávky družstevních útvarů povolena pro rok 1938 usnesením vlády ze dne 26. listopadu 1937 (vyn. min. fin. z 28. prosince 1937, č. j. 148.754/37-III/23), pozbývá tudíž definitivně dnem 31. prosince 1938 platnosti;

2. je vypuštěním ustanovení § 2, odst. 4, č. 2 přírážkového zákona zrušeno dosavadní osvobození hospodářských a výtěžkových společenstev od povinnosti platiti zvláštní přírážku podle § 2 přír. zák. Výtěžková a hospodářská společenstva (družstva),

a) která mají tři nebo více prodejen (rozumí se provozoven, v nichž se dodává výhradně nebo převážně spotřebitelům), anebo jednu nebo více prodejen s jednotnými cenami, a

b) jejichž úhrnný obrat v předcházejícím kalendářním roce přesahoval 500.000 Kč, jsou tudíž povinna platiti — stejně jako ostatní podnikatelé s uvedenými předpoklady — vedle všeobecné 50% přírážky ještě zvláštní 100procentní přírážku k 2% pravidelné dani z obratu za dobu od 1. ledna 1939 do 31. prosince 1941 z těch dodávek a výkonů, které byly provedeny (splněny) prodejny, pokud se týče prodejny nebo prodejny s jednotnými cenami; celková pravidelná daň z těchto dodávek činí tudíž 5% (2% + 1% jakožto 50% přírážka + 2% jakožto 100% zvláštní přírážka).

IV. Opatření ve prospěch vývozu.

(¹) Dosavadní osvobození dodávek vývozcům od daně (§ 4, č. 18 zák.) je rozšířeno i na případy, kdy před vývozem dochází k dvěma tuzemským dodávkám téhož předmětu; podle nové úpravy není v těchto případech dani podrobena ani dodávka (první dodávka) tuzemskému podnikateli, ani další (druhá) dodávka vývozců, jestliže se při žádné z těchto dodávek nepřevádí fyzická držba, nýbrž vyváží-li se předmět dodávek na účet vývozců v nezměněném stavu do ciziny. Tak vyhověno bylo požadavku

těch odvětví, v nichž je distribuce tuzemských výrobků rozčleněna mezi dvě prodejní organizace, z nichž prvá má výhradní prodej pro tuzemsko, kdežto druhá obstarává pouze prodej do ciziny. Postup je pak takový: podnikatel (na př. výrobce), zpravidla sdružený v organizaci pro tuzemský prodej, prodá zboží — bez převodu fyzické držby — první organizaci, která prodá je dále — rovněž bez převodu fyzické držby — organizaci pro výhradní prodej do ciziny; tato prodá pak zboží do ciziny, při čemž se zboží vyváží na její účet přímo ze závodu podnikatele vystupujícího při první dodávce. Při obou těchto prodejkách odpadá od 1. ledna 1939 daň z obrátu (po případě daň přepychová), ovšem při splnění stanovených zákonných předpokladů (při žádném z těchto prodejků nesmí býti převedena fyzická držba a vývoz musí býti prokázán dále uvedeným způsobem).

Podmínkou osvobození jest (nový čl. 11a prov. nař.), že oba dodavatelé i vývozce prokáží nejdéle do jednoho roku po vývozu, že předmět dodávek byl v nezměněném stavu vyvezen do ciziny, a to na příkaz a účet vývozcův z podniku prvního dodavatele. K průkazu vývozu jest třeba, aby k nákladnímu listu (dopravní listině) pro přímou přepravu do ciziny byla připojena tři vyplněná vývozní prohlášení (podle příslušného úředního vzorce), a to jedno označené jako unikát, druhé jako duplikát a třetí jako triplikát. Unikát musí býti opatřen adresou prvního dodavatele (t. j. podnikatele provádějícího první dodávku), duplikát adresou vývozce a triplikát adresou druhého dodavatele (t. j. podnikatele provádějícího druhou dodávku, resp. provádějícího dodávku vývozci). Oba dodavatelé i vývozce jsou povinni prokázat vývoz ještě evidenční knihou o vývozu; zmocnění finančních úřadů I. stolice pro upuštění od průkazu vývozu evidencí knihou o vývozu není v čl. 11a prov. nař. obsaženo.

(²) Nová úprava ustanovení § 22 zák. zlepšuje v zájmu vývozu dosavadní stav tím, že

a) rozšiřuje nárok na vrácení daně při vývozu i na případy, kdy tuzemský podnikatel (vývozce) upotřebí nakoupeného anebo z ciziny dovezeného předmětu pouze jako součásti ke spojení s jiným předmětem, aniž by tím měnil jeho povahu. Jde o případy, kdy podnikatel montuje různá zařízení, nakoupená v tuzemsku nebo dovezená z ciziny, na stroje a potom celek vyváží do ciziny;

b) rozšiřuje nárok na vrácení daně při vývozu v nezměněném stavu i na tu paušalovanou daň, u které vydané již vyhlášky o paušalování daně tento nárok vylučují nebo omezují, a to na podkladě dřívějšího znění § 22, odst. 2 zák. Má tudíž tuzemský podnikatel (překupník), který paušalované zboží nakoupené v tuzemsku od výrobce (poplatníka paušálu) nebo dovezené z ciziny vyveze v nezměněném stavu v době od 1. ledna 1939 do ciziny, za příslušných podmínek (čl. 35 prov. nař.) nárok na vrácení paušálu (zaplaceného tuzemskému výrobcí nebo celnímu úřadu při dovozu) ve všech případech, tedy i takového paušálu, u něhož paušalovací vyhláška vydaná před 1. lednem 1939 dotyčný nárok vylučuje nebo omezuje; většina vyhlášek o paušalování tento nárok vylučuje. Při vývozu předmětů podléhajících pravidelné dani z obrátu v nezměněném stavu platil již za dosavadního stavu nárok na vrácení daně podle § 22, odst. 1 zák. všeobecně;

c) poskytuje každému tuzemskému vývozci (výrobcí i překupníkovi) zákonný nárok na vrácení daně z obrátu a daně přepychové, zaplacené z dodávek surovin nebo polotovarů, jichž bylo upotřebeno ke zpracování na předměty, vyvezené do ciziny, nebo kterých bylo použito jako součástí při výrobě zmíněných předmětů nebo jako jejich obalu; rozsah a podmínky tohoto nároku budou stanoveny směrnicemi, které vydá vláda. Z nových opatření pro obor daně z obrátu a daně přepychové je tato velkorysá úprava nároku na vrácení daně při vývozu opatřením nejvýznamnějším; je dokladem skutečného pochopení zákonodárných sborů a vlády pro požadavky výrobních kruhů. Podle dosavadního stavu sloužily k odstranění zatížení výroby vyváženého zboží daní z obrátu a daní přepychovou úlevy podle § 4, č. 14, písm. a) zák., které poskytovala vláda k návrhu ministra financí v zřetele hodných případech, zejména byla-li daní

ohrožena soutěživost dotyčného výrobního odvětví při vývozu; úlevy ty byly uděleny hlavním vývozním odvětvím tuzemského průmyslu, a to naposledy pro rok 1938 (vyn. min. fin. z 31. XII. 1938, č. j. 145.395/38-III/23). Pro dobu od 1. ledna 1939 jest dřívější ustanovení § 4, č. 14, písm. a) zák. obsaženo ve vylíčené zlepšené úpravě v § 22, odst. 4 zák., pročež bylo z dosavadního zákona vypuštěno.

(3) V zájmu vývozu jest též nové ustanovení čl. 35, odst. 16 prov. nař., podle něhož v případech a za podmínek uvedených

a) v § 195, odst. 2 a

b) v § 216, odst. 1

prováděcího nařízení k celnímu zákonu vrátí příslušný úřad celní správy (místo dosud příslušné berní správy) na žádost strany pravidelnou nebo paušalovanou daň z obratu anebo daň přepychovou zároveň se clem.

K písm. a). Navrhne-li strana po 31. prosinci 1938, aby obaly v obchodě neobvyklé byly ztotožněny, by mohly býti zpět vyvezeny, jsou celní úřady, vyveze-li strana zmíněné obaly do 6 měsíců od celního projednání, oprávněny vrátiti ve své působnosti na žádost strany při zpětném vývozu dotyčných obalů též pravidelnou nebo paušalovanou daň z obratu anebo daň přepychovou, která byla vybrána při dovozu těchto obalů (resp. při dovozu těchto obalů spolu se zbožím v nich obsaženým).

K písm. b). Při zpětném vývozu vycelené cizozemské zásilky, která nemohla býti doručena příjemci anebo kterou příjemce odepřel přijmouti anebo která nebyla podle dodatečného příkazu odesilatele doručena příjemci nebo jiné osobě, vrátí příslušný celní úřad na žádost veřejného dopravního podniku též pravidelnou nebo paušalovanou daň z obratu anebo daň přepychovou (jež byla vybrána při dovozu zmíněné zásilky), potvrdí-li veřejný dopravní podnik, že zásilka zůstala v jeho moci a v jeho úschově, a vyveze-li ji toutéž dopravní listinou do celní ciziny do tří měsíců ode dne vycelení; podle této nové úpravy bude postupováno ve všech případech, kdy vycelená zásilka byla zpět vyvezena do ciziny po 31. prosinci 1938.

V. Nový způsob vybírání daně u dodávek a výkonů pro stát.

Do § 12 zák. vloženo je jako odst. 2 nové ustanovení, podle něhož ten, kdo je povinen platiti daň z obratu nebo daň přepychovou z dodávky anebo výkonu pro stát, státní podniky, státní fondy a pro ústavy, podniky a fondy státem spravované, jest povinen daň z takové dodávky nebo výkonu zvláště účtovat. Úřad (ústav, podnik), příslušný k poukazu, je povinen tuto daň, přesahuje-li částku 500 Kč, dodavateli nebo tomu, kdo výkon provádí, sraziti z úplaty a zároveň odvésti na šekový účet příslušného berního úřadu ve prospěch daňového účtu dodavatele nebo toho, kdo výkon provádí.

Tato úprava se zatím nevztahuje na dodávky a výkony pro svazky územní samosprávy, jejich ústavy, podniky a jimi spravované fondy.

Povinnost poplatníka daň zvláště účtovat a oprávnění úřadu tuto daň sraziti při poukazu úplaty týkají se pouze zdanitelných dodávek a výkonů pro stát, státní podniky, státní fondy a pro ústavy, podniky a fondy státem pouze spravované; zmíněná povinnost resp. oprávnění nepřichází tudíž v úvahu

1. u těch dodávek a výkonů pro stát nebo pro takové státní podniky, které nenáleží k podnikům spravovaným podle zásad obchodního hospodaření, jež jsou osvobozeny od daně z obratu podle § 4, č. 17 zák. Jsou to výkony, dále dodávky předmětů podléhajících pravidelné dani z obratu a v oboru paušalované daně pouze dodávky těch předmětů, u nichž vyhláška výslovně ponechává v platnosti osvobození podle § 4, č. 17 zák. (těmito předměty jsou: střelivo a jeho součástky, velocipedy a jejich součásti, zboží gumové, osínkové a některé upávký);

2. u těch dodávek nebo výkonů pro stát, státní podniky, státní fondy atd., na něž se vztahuje některé z ostatních osvobození, uvedených v § 4 zák. (na př. osvobození podle § 4, č. 6 pro dodávky platných neznehodnocených známek a tiskopisů) anebo jež provádějí subjekty od daně osvobozené (§ 7 zák.);

3. u těch dodávek, u nichž jest daň kryta paušálem, t. j. u dodávek, které se týkají paušalovaného zboží a jež provádí pouhý překupník tohoto zboží.

Podle ustanovení nového čl. 18a prov. nař. je podnikatel (dodavatel) povinen:

a) vyznačiti na účtu výši daňové sazby s udáním, zda jde o daň pravidelnou (sníženou) nebo paušalovanou, a přesahuje-li daň zvláště účtovaná 500 Kč, sdělit, má-li nárok, aby se mu do paušalované daně z obratu včítala daň z obratu, kterou zaplatil svému dodavateli nebo při dovozu;

b) připojit k účtu řádně vyplněný vplatní lístek poštovní spořitelny toho berního úřadu, jemuž má býti sražená daň odvedena; na vplatním lístku nevyplní pouze výši daně, která má býti odvedena, a den vplacení. Na líci složenky vplatního lístku musí býti zejména též vyznačeno jméno berní obce, po případě číslo daňového účtu (konta), na rubu složenky pak, že jde o daň z obratu nebo daň přepychovou.

Úřad (ústav, podnik), příslušný k poukazu úplaty za dotyčnou dodávku nebo výkon, srazí a k účtu přiloženým vplatním lístkem, na němž sám vyznačí poukazanou částku, odvede při placení svého závazku účtovanou daň, po případě daň připadající na úplatu, jak byla upravena po případné slevě nebo srážce z účtované částky, přesahuje-li tato daň 500 Kč. Zmíněný úřad zpraví podnikatele o tom, kterému bernímu úřadu, kdy, v jaké výši a do které berní obce sraženou daň ve prospěch jeho daňového účtu odvedl.

Má-li podnikatel (dodavatel) nárok na to, aby se mu do paušalované daně z obratu (daně přepychové) z dotyčné dodávky včítala daň z obratu (daň přepychová), kterou zaplatil svému dodavateli nebo při dovozu, srazí a odvedou se pouze 3% poukazané částky. Případný rozdíl mezi příslušnou paušalovanou daní (po odpočtu) a sraženou částkou daně odvede poplatník sám v zákonných splátkách. Dodá-li tudíž podnikatel tkalcovny (který zhotovuje tkaniny z příze, kterou nakupuje v tuzemsku od přádelny anebo dováží z ciziny) státu tkaniny, je povinen při této dodávce zvláště účtovat 11% paušál daně z obratu (povinnost zvláštního účtování tohoto paušálu výrobcem platila již před 1. lednem 1939) a přesahuje-li účtovaný paušál částku 500.— Kč, je povinen na účte vyznačiti, že má nárok na včítání paušálu (13procentního), jež zaplatil dodavateli-výrobci při tuzemském nákupu anebo celnímu úřadu při dovozu příze z ciziny. Úřad (ústav, podnik), příslušný k poukazu, srazí pak při poukazu úplaty za tuto dodávku pouze 3% poukazané částky (tudíž nikoli plných 11%).

Úplaty za dodávky nebo výkony, z nichž byla daň sražená a odvedena podle vyličené nové úpravy, jest nutno přiznati ke zdanění, a nelze je v přiznání k dani z obratu a dani přepychové zahrnouti do srážkových položek.

VI. Zavedení poplatku z prodlení a dobropisu.

Zákonem č. 226/1936 Sb. z. a n. byl zákon o přímých daních s účinností od 1. ledna 1937 pozmeněn mimo jiné v tom směru, že dřívější instituce úroků z prodlení byla nahrazena poplatkem z prodlení, vyměřovaným z nedoplatku na poplatníkově daňovém účtu, zjištěného ke dnům 15. února, 15. května, 15. srpna a 15. listopadu každého roku, a dřívější instituce úroků nahrazovacích byla nahrazena a rozšířena institucí dobropisu, který se přiznává z každého přeplatku na poplatníkově daňovém účtu, zjištěného rovněž k uvedeným dnům.

V zájmu poplatnictva i finanční administrativy je tento nový systém rozšířen s účinností od 1. ledna 1939 i na daň z obratu a daň přepychovou, kterou společně s přímými daněmi vyměřují berní správy a účtují berní úřady.

Proti úpravě poplatku z prodlení a dobropisu u přímých daní jsou zároveň provedeny u daně z obratu a daně přepychové tyto odchylky, jichž důvodem je odlišná úprava těchto daní od úpravy daní přímých:

a) u paušalované daně, u níž je od 1. ledna 1936 zavedeno placení v měsíčních splátkách, bude poplatek z prodlení a dobropis vyměřován k patnáctému dni každého měsíce;

b) lhůty, do nichž musí býti poplatník vyrozuměn o předpisu poplatku z prodlení (lhůta: 3 roky) nebo o přiznání dobropisu (lhůta: 2 roky), jsou o jeden rok delší než u přímých daní;

c) případně-li patnáctý den toho kterého měsíce na neděli nebo státem uznaný svátek nebo den památný, jest pro zjištění dluhu nebo pro zjištění přeplatku rozhodným příští den všední.

V úpravě 5% ního zvýšení dlužné daně (§ 20, odst. 6 zák.), které zůstává nadále v platnosti, zvyšuje se v zájmu poplatnictva výše ročního daňového předpisu, u něhož nastává povinnost platiti dotyčné zvýšení, s dosavadních 200 Kč na 500 Kč.

Nové znění ustanovení o dobropise (§ 21, odst. 14) je upraveno pokud možno obdobně jako znění § 293 zák. o př. d. Poněvadž dobropis se bude stejně jako u přímých daní přiznávat z přeplatku na daňovém účtu, bylo nutno pojmouti do zákona také ustanovení, jak přeplatek vzniká; ustanovení to je upraveno obdobně jako u přímých daní (§ 292 zák. o př. d.). Dobropisem budou zúrokovány veškeré přeplatky (i z plateb nad povinnost), což znamená podstatné zlepšení dosavadního stavu.

Roční úhrn sazby poplatku z prodlení (a rovněž tak i dobropisu) činí — stejně jako u daní přímých — 6%, a připadá z něho:

1. na jednotlivý měsíc (což se týká paušalované daně z obratu a daně přepychové splatné v měsíčních splátkách) jedna dvanáctina, a

2. na jednotlivé čtvrtletí (u ostatní daně z obratu a daně přepychové placené berním úřadům) jedna čtvrtina.

S úpravou poplatku z prodlení a dobropisu souvisí přechodná ustanovení v čl. II zák. č. 356/1938 Sb. z. a n. Poněvadž nárok státu na poplatek z prodlení a nárok poplatníka na dobropis bude od 1. ledna 1939 záviseti na okolnosti, zda a jaký existuje nedoplatek nebo přeplatek na počátku daňového období (tedy též 1. ledna 1939) a pak k jednotlivým rozhodným dnům, mohla by vzniknouti pochybnost, zda z daně z obratu a daně přepychové (za daňová období 1938 a předcházející), které zůstaly po 31. prosinci 1938 nedoplaceny, nebo u nichž po tomto datu vznikly skutkové okolnosti, zakládající podle § 21, odst. 13 dřívějšího zákona nárok na náhradní úroky, patří za dobu po 31. prosinci 1938 státu nárok na úroky z prodlení (resp. straně nárok na náhradní úroky) vedle nároku na poplatek z prodlení (resp. vedle nároku na dobropis). Přechodným ustanovením čl. II je tato pochybnost odstraněna v tom smyslu, že za dobu po 31. prosinci 1938 bude mít stát nárok na poplatek z prodlení i z nedoplateků daně z obratu a daně přepychové za daňová období 1938 a předcházející, nikoli však již nárok na úroky z prodlení, a že obdobně poplatník bude mít nárok na dobropis i z přeplatků daně z obratu a daně přepychové za daňová období 1938 a předcházející, nikoli však již — za dobu po 1. lednu 1939 — nárok na náhradní úroky.

VII. Různé další změny.

Z drobnějších změn zasluhují zmínky tyto:

1. Změna v § 9, odst. 2 zák. umožňuje zasilatelům a majetníkům skladišť vyloučiti si z daňového základu též zaplacenou potravní daň na čáře, účtují-li ji komitentovi zvláště.

2. Nové ustanovení § 11, odst. 2, písm. ch) zák. týká se splátkových obchodů s výhradou vlastnického práva prodávajícího až do úplného zaplacení tržové ceny. V souladu s dosavadní praxí jest stanoveno, že daňová povinnost vzniká odevzdáním věci nabyvateli; nárok státu na daň z jednotlivých splátek lze pak uplatniti v době jejich placení. Tato úprava se týká pouze podnikatelů zdaňujících přijaté úplaty; u poplatníků zdaňujících účtované ceny vzniká v takovém případě daňová povinnost a lze uplatniti nárok státu na daň zpravidla již v době, kdy byl vydán účet.

3. Z dosavadního § 16, odst. 3 zák. jest vypuštěno ustanovení o oprávnění finančních orgánů vyslychati při daňové kontrole zaměstnance podnikatelovy.

4. Jestliže u trestných činů spáchaných z hrubé nedbalosti nepřevyšuje částka, o níž byla zákonná daň z obratu nebo přepychová zkrácena anebo zatajena, úhrnem částku 1.000 Kč a nečiní současně více než 15% zákonné daně, nebude obviněnému ulo-

žen trest na penězích vůbec, prokáže-li, že částku, o kterou byla daň zkrácena nebo zatajena, dodatečně zaplatil, a to nejdéle ve lhůtě stanovené vyšetřujícím úřadem (nové ustanovení § 44, odst. 3 zák.). Tím rozšiřuje se zkrácené řízení u t. zv. bagatelních trestných činů, zavedené v oboru daní přímých, i na daň z obratu a daň přepychovou.

5. Podle dosavadního stavu nejsou zdanitelné dodávky práva patentního, jichž má být užíváno v tuzemsku a při nichž ten, kdo dodávku provádí (oprávněný), má bydliště nebo sídlo v cizině; od 1. ledna 1939 jsou takto zvýhodněny i dodávky jiných výrobních oprávnění stejného druhu (čl. 1, odst. 2, č. 8 prov. nař. k zák.).

VIII. Účinnost.

Veškeré vylíčené změny nabývají právní účinnosti dnem 1. ledna 1939; lze je vztahovati na dodávky a výkony, u nichž vznikne daňová povinnost (§ 11 zák.) v době od 1. ledna 1939, po případě, pokud jde o trestní ustanovení, na ty trestné činy, které budou spáchány nebo u nichž opominutí se stane v době od 1. ledna 1939.

Oba zákony i prováděcí nařízení platí na území celého státu.

(Komentované vydání těchto zákonů viz v »Nových zákonech«, r. I., vyd. A. čes., č. 3.)

Glosy a aktuality.

Důležité zásadní rozhodnutí o rozlučkových důvodech § 13 g) a § 13 h) rozluk. zákona.

Nejvyšší soud změnil rozhodnutím ze 14. října 1938, Rv I 2811/37 (kr. s. civ. v Praze Ck Xa 80/35) na dovolání rozsudky obou nižších stolic, kterými byla vyslovena rozluka manželství, zamítl žalobu a odsoudil žalobce k náhradě útrat z těchto důvodů:

»Dovolání opřené pouze o důvod § 503, č. 4 c. ř. s. jest oprávněno.

Odvolací soud uznal na rozluku manželství bez viny stran z důvodu § 13 h) rozl. zák., při čemž za příčinu hlubokého rozvratu manželství pokládal pouze skutečnost, že žalovaná od počátku března 1934 jest duševně chorá, tedy až do doby vynesení rozsudku prvního soudu (dne 8. října 1936) po dobu 2 let a 7 měsíců.

Odvolací soud má za to, že přesto, že ještě neuplynula lhůta 3 let, stanovená v § 13 g) rozl. zák., nelze na manželu spravedlivě požadovati, aby setrval v manželském společenství, když pro duševní chorobu manželčinu nastal hluboký rozvrat manželství.

Než při redakci zákona č. 320/1919 bylo právě o tom uvažováno, pokud je možno spravedlivě žádati na manželu spolužití s chorým na duchu, a tříletá lhůta byla

stanovena po slyšení odborníka právě vzhledem k tomu, že »za dobu tří let možno posouditi povahu choroby i jejího vlivu na život v rodině a možno také učiniti prognosu vývoje budoucího« (srov. důvodovou zprávu k zák. č. 320/1919 tisk č. 298, str. 14). Vzhledem k této podmínce povolení rozluky nebylo — jako v podobných zákonech cizozemského zákonodárství — ustanoveno, že předpokladem rozluky manželství jest nevyléčitelná duševní choroba (viz citovanou důvodovou zprávu).

Na ustanovení § 13 g) rozl. zák. usnesl se tedy zákonodárce v předpokladu, že lze spravedlivě žádati na manželovi, aby nezrušil manželské společenství, netrvala-li trvale, neb periodicky probíhající duševní choroba plná tři léta do vynesení rozsudku soudu první stolice (srov. rozh. č. 6512 Sb. n. s.). Nelze tedy říci, že by nebylo lze spravedlivě požadovati na zdravém manželu, aby setrval v manželském společenství s manželem duševně chorým, dokud neuplynuly tři roky, když to zákon sám v § 13 g) rozl. zák. na něm žádá a když — jako v souzeném případě — tu není jiných důvodů, z nichž by mohl nastati hluboký rozvrat manželství, než duševní choroba druhého manžela.

Bylo proto rozsudky nižších soudů změnití a tou dobou žalobu zamítnouti.«

P o z n á m k a r e d a k c e. Nepokládáme za možné souhlasiti s názorem, v hořejším rozhodnutí projeveným. Zákonodárce zajisté stanovil, že duševní choroba